

Số: /BC-SVHTTDL

Đắk Lắk, ngày tháng năm 2025

## BÁO CÁO

### **Đánh giá thực trạng quan hệ xã hội có liên đến Dự thảo Quyết định ban hành Quy chế quản lý, bảo tồn và phát huy di tích trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk**

Thực hiện quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã tiến hành đánh giá thực trạng quan hệ xã hội có liên đến Dự thảo Quyết định ban hành Quy chế quản lý, bảo tồn và phát huy di tích trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk. Kết quả như sau:

#### **I. BỐI CẢNH THỰC HIỆN ĐÁNH GIÁ**

Nghị quyết số 03-NQ/TW ngày 16/7/1998 tại Hội nghị lần thứ V Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa VIII về *"Xây dựng và phát triển nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc"*, Nghị quyết số 33-NQ/TW ngày 19/6/2014 của Hội nghị lần thứ 9 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI về *"Xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước"* đã chỉ rõ: *"Văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội, là mục tiêu, động lực phát triển bền vững đất nước. Văn hóa phải được đặt ngang hàng với kinh tế, chính trị, xã hội"*, Kết luận số 76-KL/TW ngày 04/6/2020 của Bộ Chính trị về việc tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 33-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI về *"Xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước"*, Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã nêu rõ định hướng phát triển đất nước giai đoạn 2021-2030: *"Phát triển con người toàn diện và xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc để văn hóa thực sự trở thành sức mạnh nội sinh, động lực phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc. Tăng đầu tư cho phát triển sự nghiệp văn hóa"*.

Đặc biệt, tại Hội nghị Văn hóa Toàn quốc triển khai thực hiện Nghị quyết Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng (ngày 24/11/2021), Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã xác định rõ vị trí, vai trò của văn hóa trong sự phát triển kinh tế - xã hội và là cơ hội để các cấp, các ngành xây dựng chiến lược phát triển văn hóa trong thời đại mới, với những nội dung chính: *"Quan tâm hơn nữa đến việc bảo tồn, tôn tạo và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc, các giá trị văn hóa vật thể và phi vật thể của các vùng, miền, của đồng bào các dân tộc, kết hợp với tiếp thu tinh hoa văn hóa của thời đại. Phát triển "sức mạnh mềm" của văn hóa Việt Nam, góp phần nâng cao sức mạnh tổng hợp quốc gia trong thời gian tới...và "quán triệt nghiêm túc quan điểm "văn hóa phải được đặt ngang hàng với kinh tế, chính trị, xã hội..."*.

Tỉnh Đắk Lắk (mới) có địa bàn rộng, vị trí chiến lược quan trọng, di sản văn hóa phong phú, bản sắc, đa dạng về các loại hình. Trong những năm qua, được sự quan tâm chỉ đạo của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Tỉnh ủy, Ủy ban nhân dân tỉnh, sự phối hợp giữa các ban, ngành, cơ quan chuyên môn, chính quyền địa phương các cấp và sự tham gia tích cực của Nhân dân, công tác quản lý bảo vệ, tu bổ, tôn tạo và phát huy giá trị di tích đã đạt được những kết quả quan trọng, góp phần bảo tồn di sản văn hóa dân tộc, phát triển kinh tế - xã hội của địa phương.

Công tác điều tra, tổng kiểm kê di tích trên địa bàn tỉnh được tiến hành thường xuyên. Có **286** Di tích nằm trong Danh mục kiểm kê di tích lịch sử, văn hóa và danh lam thắng cảnh đã được UBND tỉnh phê duyệt (tỉnh Đắk Lắk (cũ) có 60 di tích, tỉnh Phú Yên có 226 di tích theo tiêu chí của Luật Di sản văn hóa). Các di tích đã được kiểm kê và từng bước lựa chọn lập hồ sơ đề nghị xếp hạng. Việc xây dựng hồ sơ di tích thực hiện đúng quy định của Luật Di sản văn hóa; Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Di sản văn hóa.

Tính đến tháng 10/2025, tỉnh Đắk Lắk (mới) có **176** di tích được công nhận, xếp hạng di tích lịch sử, văn hóa và danh lam thắng cảnh, trong đó có **44** di tích cấp quốc gia và **132** di tích cấp tỉnh:

+ Tỉnh Đắk Lắk (cũ) có **46** di tích: Gồm 02 di tích quốc gia đặc biệt, 19 di tích quốc gia, 25 di tích cấp tỉnh (24 di tích lịch sử, 20 di tích danh lam thắng cảnh, 01 di tích kiến trúc).

+ Tỉnh Phú Yên (cũ) có **130** di tích: Gồm 03 di tích quốc gia đặc biệt; 20 di tích quốc gia; 107 di tích cấp tỉnh (113 di tích lịch sử; 03 di tích kiến trúc nghệ thuật; 11 di tích danh lam thắng cảnh; 02 di tích khảo cổ).

Những di tích nói trên đã được Trung ương, tỉnh, địa phương quan tâm đầu tư tôn tạo, tu bổ trở thành “địa chỉ đỏ”, qua đó nhằm giáo dục truyền thống cách mạng, lịch sử hào hùng của dân tộc, nâng cao đời sống văn hóa tinh thần cho Nhân dân, góp phần bảo tồn và phát huy di sản văn hóa dân tộc, khai thác giá trị tiềm năng, thế mạnh của di sản văn hóa, phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương.

## **II. THỰC TRẠNG QUAN HỆ XÃ HỘI**

### **1. Quan hệ xã hội chưa có pháp luật điều chỉnh liên quan đến Dự thảo**

Thực hiện Pháp lệnh Bảo vệ di tích - danh thắng, Luật Di sản văn hóa (sửa đổi, bổ sung năm 2009) và các văn bản hiện hành của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, tỉnh Đắk Lắk đã ban hành Quyết định số 20/2022/QĐ-UBND ngày 30/5/2022 về Quy chế quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử, văn hóa và danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk, tỉnh Phú Yên đã ban hành Quyết định số 21/2014/QĐ-UBND ngày 22/7/2014 về Quy chế quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử, văn hóa và danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh Phú Yên và Quyết định số 911/QĐ-UBND ngày 28/5/2013 của UBND tỉnh phê duyệt Đề án phân cấp quản lý di tích - danh thắng đã được xếp hạng trên địa bàn tỉnh Phú Yên; Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch của hai tỉnh đã ban hành nhiều văn bản hướng dẫn các địa

phương tổ chức thực hiện công tác quản lý di tích. Nhờ vậy, nhiều di tích trên địa bàn đã được quản lý, bảo vệ; việc xâm phạm di tích được phát hiện ngăn chặn kịp thời, vai trò quản lý Nhà nước về di tích từng bước được tăng cường.

Tuy nhiên, trong bối cảnh hiện nay, với tốc độ phát triển kinh tế - xã hội ở nhiều địa phương khá nhanh dẫn đến việc quản lý, bảo vệ và phát huy di tích đã bộc lộ những hạn chế, bất cập, chưa theo kịp với yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra:

- Tỉnh Đắk Lắk có đầy đủ 4 loại hình di tích: Di tích lịch sử, di tích kiến trúc nghệ thuật, di tích khảo cổ và danh lam thắng cảnh, nhưng tính tập trung không cao, gây khó khăn cho việc quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích. Mặt khác, các di tích có lịch sử lâu đời, trải qua nhiều biến thiên của lịch sử, thêm vào đó là tình trạng thời tiết khắc nghiệt và một phần do ý thức gìn giữ chưa cao của con người nên nhiều di tích đã xuống cấp. Việc phân cấp quản lý là nhằm tăng cường hơn nữa vai trò chủ động của các địa phương, đơn vị trong quản lý di tích, cũng như nâng cao tính chủ động, sáng tạo trong quản lý, bảo tồn và phát huy giá trị của di tích.

- Việc lập hồ sơ di tích trước đây còn hạn chế, thiếu sót (chưa được đo đạc tại thực địa, định vị và bấm toạ độ, số hoá bản đồ). Một số di tích khoanh vùng còn mang tính chủ quan, không kịp thời tổ chức cắm mốc chỉ giới bảo vệ di tích, công bố bản đồ khoanh vùng di tích nên khu vực bảo vệ của nhiều di tích bị xâm phạm, gây không ít khó khăn trong quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích.

- Công tác quản lý di tích còn gặp khó khăn, do di tích trên địa bàn tỉnh phần lớn ở xa địa bàn dân cư, đi lại khó khăn; công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật về di sản văn hóa trong cộng đồng dân cư quanh khu vực di tích chưa được quan tâm đúng mức nên nhận thức của nhân dân về bảo tồn di sản văn hóa chưa cao; chưa phát huy tính năng động của địa phương và cộng đồng trong bảo vệ và phát huy giá trị di tích; tình trạng lấn chiếm, vi phạm khu vực bảo vệ di tích xảy ra ở một số di tích.

- Kinh phí được cấp cho công tác bảo tồn, tôn tạo di tích còn hạn chế, lại dàn trải nhiều nơi, nhiều công trình; việc huy động các nguồn lực để trùng tu, tôn tạo di tích trên địa bàn gặp nhiều khó khăn nên tình trạng xuống cấp di tích diễn ra. Bên cạnh đó, một số di tích đã được đầu tư, tôn tạo, song chưa có phương án khai thác hiệu quả; một số quy định phân cấp quản lý, bảo vệ và phát huy di tích còn hạn chế, không còn phù hợp với thực tiễn hiện nay.

## **2. Lý do cần có quy định của pháp luật để điều chỉnh quan hệ xã hội**

- Căn cứ Luật Di sản văn hóa năm 2001 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật di sản văn hóa năm 2009; Nghị định số 98/2010/NĐ-CP ngày 21/9/2010 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Di sản văn hóa và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Di sản văn hóa và các Nghị định, Thông tư quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành Luật. Trong những năm qua, việc triển khai thi hành luật về di sản văn hoá, công tác quản lý, phân cấp, giao quyền quản lý di tích đã thể hiện rõ trách nhiệm giữa đơn vị quản lý và các đơn vị phối hợp quản lý; giải quyết cơ bản giữa yêu cầu bảo tồn di sản văn hóa vật thể với phát triển kinh tế, xã hội trước mắt và lâu dài ở các địa phương có di tích; tạo cơ sở cho việc định

hướng, thực hiện kế hoạch và những giải pháp bảo tồn, tôn tạo, phát huy giá trị di tích theo hướng xã hội hóa; khuyến khích và tạo điều kiện cho các tổ chức, cá nhân có di tích tham gia bảo vệ và phát huy giá trị di tích; giáo dục ý thức giữ gìn, bảo vệ di tích; nâng cao lòng tự hào dân tộc, truyền thống yêu nước, yêu quê hương cho quần chúng nhân dân, cán bộ, thanh niên, học sinh; kịp thời ngăn chặn hành vi xâm phạm di tích. **Tuy nhiên**, hiện nay những quy định được áp dụng tại các văn bản quy phạm pháp luật viện dẫn nói trên đã hết hiệu lực sau khi Luật Di sản văn hóa số 45/2024/QH15 được Quốc hội khóa XV thông qua tại Kỳ họp thứ 8 ngày 23/11/2024, có hiệu lực thi hành từ ngày 01/7 /2025.

- Điểm chung về việc quy định phân cấp quản lý, bảo vệ và phát huy di tích cho UBND cấp huyện trước đây và một số quy định khác được thể hiện tại các văn bản: Quyết định số 20/2022/QĐ-UBND ngày 30/5/2022 của UBND tỉnh Đắk Lắk, Quyết định số 21/2014/QĐ-UBND ngày 22/7/2014 của UBND tỉnh Phú Yên và Quyết định số 911/QĐ-UBND ngày 28/5/2013 của UBND tỉnh Phú Yên phê duyệt Đề án phân cấp quản lý di tích - danh thắng đã được xếp hạng trên địa bàn tỉnh Phú Yên đến nay không còn phù hợp với quy định hiện hành, cần phải sửa đổi, thay thế. Vì vậy, cần thiết phải ban hành văn bản mới thay thế các văn bản nói trên để kịp thời điều chỉnh các quan hệ xã hội, quản lý nhà nước về di sản văn hoá trên địa bàn tỉnh có hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả hơn, phù hợp với nhiệm vụ sắp xếp ĐVHC và thực hiện Mô hình chính quyền 2 cấp.

### **3. Thẩm quyền ban hành các quy định của pháp luật để điều chỉnh quan hệ xã hội**

Tại điểm a, Khoản 4 Điều 90 Luật Di sản văn hóa năm 2024 có quy định về trách nhiệm quản lý nhà nước di sản văn hóa: Ủy ban nhân dân cấp tỉnh trong phạm vi, nhiệm vụ, quyền hạn của mình có trách nhiệm xây dựng và ban hành theo thẩm quyền Quy chế quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa trên địa bàn.

Việc kiến nghị, đề xuất UBND tỉnh xem xét, quyết định ban hành Quy chế quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk để kịp thời điều chỉnh quan hệ xã hội nêu trên là hoàn toàn có căn cứ, đúng thẩm quyền, tuân thủ pháp luật, kịp thời, thông suốt, hiệu lực, hiệu quả.

### **III. KIẾN NGHỊ ĐỀ XUẤT**

Thực hiện quy định của Luật Di sản văn hóa năm 2001 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật di sản văn hóa năm 2009; Nghị định số 98/2010/NĐ-CP ngày 21/9/2010 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Di sản văn hóa và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Di sản văn hóa và các Nghị định, Thông tư quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành Luật. Tuy nhiên hiện nay, những quy định tại các văn bản quy phạm pháp luật viện dẫn nói trên đã hết hiệu lực sau khi Luật Di sản văn hóa số 45/2024/QH15 được Quốc hội khóa XV thông qua tại Kỳ họp thứ 8 ngày 23/11/2024, có hiệu lực thi hành từ ngày 01/7 /2025.

Mặt khác, trong bối cảnh hiện nay, với tốc độ phát triển kinh tế - xã hội ở nhiều địa phương khá nhanh dẫn đến việc quản lý, bảo vệ và phát huy di tích đã bộc lộ những hạn chế, bất cập, chưa theo kịp với yêu cầu, nhiệm vụ đặt ra.

Để khắc phục những hạn chế, bất cập nêu trên trên, đồng thời nâng cao tinh thần trách nhiệm của chính quyền các cấp và các chủ thể được giao quản lý di tích, từng bước xã hội hóa công tác tu bổ, tôn tạo các di tích và phát huy giá trị di tích trong tiến trình hội nhập, đảm bảo công tác quản lý, bảo vệ và phát huy di tích trên địa bàn tỉnh được diễn ra thông suốt, kịp thời, hiệu lực, hiệu quả, không để khoảng trống về quản lý di tích sau khi sắp xếp đơn vị hành chính và xây dựng mô hình tổ chức chính quyền địa phương 2 cấp; đồng thời thay thế các Quy chế ban hành kèm theo các Quyết định nói trên cho phù hợp với Luật Di sản văn hóa năm 2024 và các văn bản quy định định chi tiết, hướng dẫn thi hành Luật. Từ những lý do trên, đề nghị UBND tỉnh xem xét, quyết định ban hành Quy chế quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di tích lịch sử, văn hóa và danh lam thắng cảnh trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk (mới) cho phù hợp với quy định của pháp luật hiện hành và đáp ứng nhiệm vụ yêu cầu trong giai đoạn hiện nay./.

***Nơi nhận:***

- UBND tỉnh (báo cáo);
- Giám đốc, các PGĐ Sở;
- Lưu: VT, QLVHGD.

**GIÁM ĐỐC**

**Trần Hồng Tiến**